

THE EFFECT OF HOUSEHOLD ACCOUNTING EFFICIENCY ON THE QUALITY OF LIFE UNDER THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY OF FARMERS IN MAHA SARAKHAM PROVINCE

Narathawun Musik^{1*}

¹Maharakham Business School, Maharakham University, Maharakham 44150, Thailand

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine the effect of the efficiency recording the household accounting on the quality of life under the sufficiency economy philosophy. This research also examines the relationship between the household accounting efficiency in 4 dimensions and the quality of life under the sufficiency economy philosophy in 3 dimensions. The questionnaire was used to collect the data and the statistics OLS regression analysis by Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) to test Multiple Correlation, and Multiple Regression Analysis was used to test research hypotheses. The questionnaire was sent directly to the farmers in Maharakham province

Results of a research survey of 223 usable questionnaires find that the overall and individual of the household accounting efficiency have effect on the quality of life under the sufficiency economy philosophy on the farmers in Maharakham province in these dimensions; Accuracy, Completeness, Knowledge, and Continuous recording. The overall for their opinions toward the quality of life under the sufficiency economy philosophy was at high level on Moderateness, Reasonableness, and Immunity.

According to the correlation and the effect of the efficiency recording the household accounting have effect on the quality of life under the sufficiency economy philosophy, found that all the variables have correlation.

Keywords: Household Accounting efficiency, quality of life, moderateness, reasonableness, immunity

*Corresponding author: E-mail address: narathawun.m@acc.msu.ac.th

ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนและ คุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของเกษตรกร จังหวัดมหาสารคาม

ณัฐวรรณ มุสิก¹

¹ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม 44150, ประเทศไทย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร จังหวัดมหาสารคาม เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนทั้ง 4 มิติ ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 3 มิติ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 223 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test F-test (ANOVA และ MANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรเกษตรกร จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชี ด้านความถูกต้องในการบันทึกบัญชี ด้านความครบถ้วนในการบันทึกบัญชี และด้านความต่อเนื่องในการบันทึกบัญชี เกษตรกรมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกัน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบ พบว่า ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านความครบถ้วน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน, คุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความนำ

สืบเนื่องจากข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย ที่สะท้อนสถานะสังคมปัจจุบันเต็มไปด้วยกระแสวัตถุนิยมและความฟุ้งเฟ้อฟุ้งเฟ้อ จากภาวะการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของ “หนี้ครัวเรือน” รวมทั้งผลกระทบจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้คนไทยดำเนินชีวิตไปตามกระแสนิยมจนกลายเป็นปัญหาค่าครองชีพในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะปัญหาหนี้สินภาค

ครัวเรือนที่ไม่มีวันจบสิ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2531; กรมการพัฒนารัฐบาล, 2544) จากปัญหาดังกล่าวเพื่อให้การดำรงชีวิตสามารถอยู่รอดได้ภายใต้สังคมในปัจจุบัน แนวทางหนึ่งที่ประชาชนคนไทยนำมาปฏิบัติคือ แนวทาง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมองเห็นถึงความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง รู้จักความพอมี พอกิน และพอใช้ คำนี้จึงมี 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล และ 3) การมีภูมิคุ้มกัน พร้อมกับ

ทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท โดยเฉพาะ การใช้จ่ายเงินอันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต (ประเวศ วะสี, 2542, นิคม มูลศึกษาคณะ, 2542)

การทำบัญชีครัวเรือน (Households Accounting) คือการบันทึกรายรับ-รายจ่าย เป็นการบันทึกรายรับ-รายจ่ายประจำวันหรือประจำเดือน ซึ่งแสดงรายละเอียดว่ามี รายรับจากแหล่งใดบ้างจำนวนเท่าใด มีรายจ่ายอะไรบ้าง จำนวนเท่าใดในแต่ละวัน สัปดาห์ เดือนหรือปี เพื่อจะ ได้เห็นภาพรวมว่าตนเองและครอบครัวมีรายรับเท่าใด รายจ่ายเท่าใด และคงเหลือเท่าใด หรือเงินไม่พอใช้เท่าใดคือ รายจ่ายมากกว่ารายรับ เมื่อนำรายรับรายจ่ายมาบวกกลับกัน แล้วขาดดุลเกินดุลไปเท่าใดเมื่อเห็นตัวเลขจะทำให้เรารู้ได้ว่า สิ่งไม่จำเป็นนั้นมีมากหรือน้อยเพียงใด สามารถลดได้หรือไม่ลดได้ใหม่ ถ้าไม่ลดไม่เลิกจะเกิดอะไรกับตัวเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ หากเราวางแผนการรับการจ่ายเงินของ ตนเองได้ เท่ากับว่าเรารู้ถึงความเป็นคนและได้พัฒนาตนเอง ให้เป็นคนมีเหตุผล เป็นคนรู้จักพอประมาณ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น การทำบัญชีครัวเรือน ต้องทำด้วยความรู้ความเข้าใจ (สุกัญญา พยงสิน, 2554; หน้า 62, รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และนิศรา จันทร์เจริญสุข, 2556)

คุณภาพชีวิต (Quality of Life) หมายถึง ชีวิต ของบุคคลที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่าง เหมาะสม ไม่เป็นภาระและก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม เป็นชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถ ดำรงชีวิตที่ชอบธรรม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ค่าความนิยมของสังคม สามารถแก้ไขปัญหา ตลอดจน การแสวงหาสิ่งที่ตนปรารถนาให้ได้มาอย่างถูกต้องภายใต้ ทรัพยากรที่มีอยู่ (ศิริ ฮามสุโพธิ์ 2543, มะเดื่อ เสมอ, 2532; นิพนธ์ คันธเสวี, 2525) ดังนั้นสังคมมนุษย์ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมที่ต้องการความเจริญก้าวหน้าต้องการชื่อเสียง เกียรติยศ เงินทอง รวมถึงการยอมรับจากวงสังคม และ ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ซึ่งไม่มีใครเลย จะสามารถปฏิเสธได้ว่า ในแต่ละวันนั้นมนุษย์ต้องดิ้นรน ขวนขวายไขว่คว้าหาสิ่งที่ตนพึงปรารถนาเพื่อให้ได้มา เพราะเช่นนั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงเป็นการพัฒนา ตนเองในด้าน 1) ร่างกาย 2) อารมณ์ 3) สังคม และ 4) สติ ปัญญา เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปรับปรุงการ

ดำเนินชีวิตให้สอดคล้องและรองรับการเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (Hongsrnagon, 2009)

การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นการจัดบันทึกรายรับ- รายจ่ายประจำวันของครัวเรือน ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของครัวเรือน และฐานะการเงินของครัวเรือน ตลอดจน สามารถนำข้อมูลมาวางแผนใช้จ่ายเงินในอนาคตได้ อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการออม การใช้จ่ายเงินอย่าง ประหยัดคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ดังนั้นการทำบัญชีครัวเรือน มีความสำคัญดังนี้ 1) ทำให้ตนเองและครอบครัวทราบ รายรับ-รายจ่าย หนี้สิน และเงินคงเหลือในแต่ละวัน และ 2) นำข้อมูลการใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวมาจัดเรียงลำดับ ความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่ายเงิน จึง เห็นได้ว่าการทำบัญชีครัวเรือนในเรื่องรายรับ-รายจ่ายก็คือ วิชาแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงนั่นเอง เพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมพอดี สอดคล้องถูกต้อง ตามกฎธรรมชาติความเป็นเอกภาพและดุลยภาพอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งซึ่งช่วยในการแก้ปัญหาการควบคุม ค่าใช้จ่าย เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาด้านหนี้สิน หรือค่าใช้จ่าย ที่เกินจำเป็น ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการดำเนินชีวิตหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยประสิทธิภาพ การบันทึกบัญชีครัวเรือนที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรจังหวัด มหาสารคาม เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกร โดยมุ่งทดสอบว่าประสิทธิภาพการบันทึกบัญชี ครัวเรือนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการดำเนินชีวิตของเกษตรกร หรือไม่ อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยที่ได้สามารถช่วยให้ เกษตรกรมีคุณภาพการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้นและเห็น ความสำคัญของการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอ เพียง ให้สอดคล้องกับประสิทธิภาพบัญชีครัวเรือน และ ส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นถึงความสำคัญของการบันทึก บัญชีครัวเรือนในอนาคต

ความมุ่งหวังของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

การบันทึกบัญชีครัวเรือนที่ส่งผลต่อการคุณภาพการดำเนินชีวิตของเกษตรกร จังหวัดมหาสารคาม

2. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร จังหวัดมหาสารคาม

ทฤษฎีที่ใช้สนับสนุนกรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวทาง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมองเห็นถึงความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง รู้จักความพอมี

พอกิน และพอใช้ คำนี้จึงถึง 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล และ 3) การมีภูมิคุ้มกัน พร้อมกับทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท โดยเฉพาะการใช้จ่ายเงิน อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต ได้กระจายสู่ชุมชนในลักษณะต่างๆ หนึ่งในนั้นได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนหรือเกษตรกรให้ความสำคัญต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อเป็นการวิเคราะห์ บันทึก สรุปผล รายงาน โดยกระบวนการดังกล่าวนำมาซึ่งข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากยิ่งขึ้น

ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน (HAE)

- ด้านความถูกต้อง (ACR)
- ด้านความครบถ้วน (CPT)
- ด้านความรู้ ความเข้าใจ (KNL)
- ด้านความต่อเนื่องในการบันทึกบัญชี (CTR)

คุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (QLS)

- การพอประมาณ (MDT)
- การมีเหตุผล (RSN)
- การมีภูมิคุ้มกัน (IMT)

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน (Efficiency of Households Accounting) หมายถึง การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายประจำวัน เดือนหรือปีของครัวเรือน ที่ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของครัวเรือน และฐานะการเงินของครัวเรือน ตลอดจนสามารถนำข้อมูลมาวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการออม การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย (Hongsrnagon, 2009; Bridgman et al., 2012; Wall and Greling, 2011; Rowe et al., 2008; Chenhall, R. H. & Langfield-S., K. (1998).) ซึ่งการบันทึกบัญชีที่มีประสิทธิภาพต้องมีลักษณะด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ด้านความถูกต้อง (Accuracy) หมายถึง การบันทึกบัญชีจะต้องเป็นข้อมูลที่แท้จริง เพื่อจะส่งผลให้งบการเงินแสดงข้อมูลที่ถูกต้องและยุติธรรมที่ถูกต้อง

1.2 ด้านความครบถ้วน (Completeness) หมายถึง

การบันทึกบัญชีที่เชื่อถือได้ต้องครบถ้วนภายใต้ข้อจำกัดของความมีนัยสำคัญและต้นทุนในการจัดทำ เพื่อไม่ให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิดพลาดหากไม่แสดงในงบการเงิน จะทำให้ข้อมูลผิดพลาดหรือทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิด ซึ่งจะทำให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจน้อยลงขาดความน่าเชื่อถือได้ เช่น การเปิดเผยนโยบายบัญชีไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเนื่องจากข้อมูลที่มีนัยสำคัญ

1.3 ด้านความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) หมายถึง การบัญชีผู้จัดทำจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในงบการเงินนั้นจะต้องสามารถเข้าใจได้ทันทีที่ผู้ใช้งบการเงินใช้ข้อมูล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ผู้ใช้งบการเงินนั้นจะต้องมีความรู้ในเรื่องของรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือน

1.4 ด้านความต่อเนื่องในการบันทึก (Continuous Recording) หมายถึง การจัดทำบัญชีเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อข้อมูลในการทำบัญชีจะได้ไม่ผิดพลาด ซึ่งการที่ข้อมูลผิดพลาดจะส่งผลให้จดบันทึกหลายๆด้านผิดไปด้วยกัน

2. คุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง (Quality of Life under the Sufficiency Economy Philosophy) หมายถึง การที่มีชีวิตอย่างมีความสุขทั้งทางด้านกายและจิตใจที่เกิดจากการใช้ชีวิตแบบเดินสายกลางคือ อยู่อย่างพออยู่พอกิน หรือตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ชี้เท่าที่ตนมีไม่ใช้เงินเกินตัว (Jongudomkarn & Camfield, 2006; Demski & Feltham, 1976; อภิชัย พันธเสน, 2549; สุรเกียรติ์ เสถียรไทย, 2542; พระมหาสิทธิพงษ์ สิทธิเมธี, 2543; บัณฑิต อ่อนคำ, 2542; นิคม มูลิกะคามะ, 2542) ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

2.1 การพอประมาณ (Moderateness) หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2.2 การมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

2.3 การมีภูมิคุ้มกัน (Immunity) หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

2.3.1 การมีความรู้ (Literati) หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จําแนความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและมีความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

2.3.2 การมีคุณธรรม (Morality) หมายถึง มีความตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทนมีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานงานวิจัยดังนี้

สมมติฐาน 1: ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการดำเนินชีวิตของเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกษตรกร จังหวัดมหาสารคามจำนวน 240,211ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 168,739 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 70.24 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยครัวเรือนของเกษตรกรในเขตอำเภอเมืองมหาสารคามมีทั้งสิ้น 13,897 ครัวเรือน (สำนักงานเกษตรมหาสารคาม)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง เกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามจำนวน 223 คน โดยประยุกต์วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Sampling Convenience) ทั้งนี้ เนื่องจากข้อจำกัดของระยะเวลาในการลงพื้นที่และเวลาของกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งระหว่างวันจะใช้เวลาอยู่ที่ไร่นา จึงเป็นอุปสรรคต่อการรวบรวมข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรจำนวน 30 ท่านแรก การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item – total Correlation การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของแต่ละด้าน ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

การพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีกระบวนการและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) กรอบแนวคิดที่ได้จากกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 2) การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ และนำเสนอร่างเครื่องมือต่อผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน คือ ดร.สุมิตรา จิระวุฒินันท์และ ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง เพื่อขอความเห็นชอบ ทำการตรวจสอบและปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและได้ทำการแจกแบบสอบถามประเมินค่าความคิดเห็นแบบ 5 ระดับ

(Five-point Likert scale) ที่ได้มีการพัฒนาอย่างสมบูรณ์แล้วไปยังผู้ประกอบการซึ่งมีระดับความคิดเห็น โดยประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานที่บัญชีครัวเรือน 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินชีวิตของเกษตรกรและ 4) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ (Validity and Reliability)

การทดลองใช้เครื่องมือผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้ 1) การทดสอบความตรง (Validity) การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ทดสอบโดยใช้ Confirmatory Factor Analysis ถ้ามีค่า Factor loading เกินกว่า 0.4 (Hair et al., 2006) แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้มีการ ทบสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างพบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง .807-966 และ 2) การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ทดสอบโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้มีความน่าเชื่อถือ (Nunnally and Berstein, 1994) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมผลในลำดับถัดไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item – total

Correlation

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณลักษณะของตัวแปร คือ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity Test) โดยใช้ Variance Inflation Factor (VIF)

4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานได้แก่

4.1 t-tests

4.2 F-test (ANOVA และ MANOVA)

4.3 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ

(Multiple Correlation Analysis)

4.4 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

(Multiple Regression Analysis)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

HATT แทน คะแนนเฉลี่ยของความเห็นเกี่ยวกับการบัญชีครัวเรือนโดยรวม

HAA แทน คะแนนเฉลี่ยของความเห็นเกี่ยวกับการบัญชีครัวเรือน ด้านความถูกต้องในการบันทึกบัญชี

HAC แทน คะแนนเฉลี่ยของความเห็นเกี่ยวกับการบัญชีครัวเรือน ด้านความครบถ้วนสมบูรณ์ของการบันทึกบัญชี

HAK แทน คะแนนเฉลี่ยของความเห็นเกี่ยวกับการบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชี

HAI แทน คะแนนเฉลี่ยของความเห็นเกี่ยวกับการบัญชีครัวเรือน ด้านความต่อเนื่องของการบันทึกบัญชี

QSTT แทนคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม

QSM แทนคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ

QSR แทนคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล

QSI แทนคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณและการสร้างสมการพยากรณ์

ตาราง 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม

ตัวแปร	HAK	HAA	HAC	HAI	VIF
\bar{X}	3.68	3.63	3.64	3.64	
S.D.	0.896	0.844	0.906	0.864	
HAK	-	0.768*	0.709*	0.737*	2.817
HAA		-	0.766*	0.793*	3.669
HAC			-	0.783*	3.117
HAI				-	3.563

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันหรือเกิดเป็น Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF ปรากฏว่าค่า VIF ของตัวแปรอิสระประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนมีค่าตั้งแต่ 2.817 – 3.669 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ขึ้นได้ (Hair et al., 2006).

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคามในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามซึ่งได้แก่คุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.709 – 0.793 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม (QSTT) ได้ดังนี้

$$QSM = 2.010 + 0.352HAK - 0.88HAA + 0.274HAC - 0.050HAI$$

$$QSR = 2.022 + 0.154HAK + 0.087HAA + 0.134HAC + 0.104HAI$$

$$QSI = 1.593 + 0.085HAK + 0.143HAA + 0.169HAC + 0.161HAI$$

ซึ่งสมการที่ได้นี้สามารถพยากรณ์ค่าคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมด้านความพอประมาณ (QSM) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 17.461$; $p = 0.000$) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ($Adj R^2$) เท่ากับ 0.229 (ตาราง 2) เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนแต่ละด้านกับตัวแปรตามคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม ด้านความพอประมาณ (QSM) ปรากฏผล ดังตาราง 2 ด้านความมีเหตุผล (QSR) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 13.768$;

$p = 0.000$) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง (Adj R^2) เท่ากับ 0.187 (ตาราง 3) เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนแต่ละด้านกับตัวแปรตามคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม ด้านความมีเหตุผล (QSR) ปรากฏผล ดังตาราง 4 ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (QSI) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 ($F = 13.281$; $p = 0.000$) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง (Adj R^2) เท่ากับ 0.217 (ตาราง 4) เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนแต่ละด้านกับตัวแปรตามคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (QSI) ปรากฏผล ดังตาราง 2

ตาราง 2 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ (QSM)

ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน	คุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ		t	p-value
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	2.010	0.241	8.330	0.000
ด้านความรู้ความเข้าใจ (HAK)	0.352	0.096	3.666	0.000*
ด้านความถูกต้อง (HAA)	-0.088	0.116	-0.757	0.450
ด้านความครบถ้วน (HAC)	0.274	0.100	2.747	0.007*
ด้านความต่อเนื่อง (HAI)	-0.050	0.112	-0.449	0.654
F = 17.461* p = 0.000 Adj R^2 = 0.229				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความเข้าใจ (HAK) และด้านความครบถ้วน (HAC) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ (QSM) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 และ 3 สำหรับประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน ด้านความถูกต้อง และด้านความต่อเนื่อง ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ (QSM)

เมื่อนำการบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความเข้าใจ (HAK) และด้านความครบถ้วน (HAC) ไปสร้างสมการพยากรณ์ของคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ (QSM) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง (Adj R^2) เท่ากับ 0.229 (ตารางที่ 2) โดยได้สมการ ดังนี้

$$QSM = 2.010 + 0.352HAK + 0.274HAC$$

ตาราง 3 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล (QSR)

ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน	คุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล		t	p-value
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	2.022	0.243	8.321	0.000*
ด้านความรู้ความเข้าใจ (HAK)	0.154	0.097	1.598	0.111
ด้านความถูกต้อง (HAA)	0.087	0.117	0.740	0.460
ด้านความครบถ้วน (HAC)	0.134	0.101	1.334	0.183
ด้านความต่อเนื่อง (HAI)	0.104	0.113	0.928	0.355
F = 13.768* p = 0.000 Adj R ² = 0.187				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3 พบว่า ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความเข้าใจ (HAK) ด้านความถูกต้อง (HAA) ด้านความครบถ้วน (HAC) และด้านความต่อเนื่อง (HAI) ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพ

การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล (QSR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน

ตาราง 4 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน (QSI)

ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน	คุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน		t	p-value
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	1.593	0.287	5.560	0.000*
ด้านความรู้ความเข้าใจ (HAK)	0.085	0.104	0.815	0.416
ด้านความถูกต้อง (HAA)	0.143	0.127	1.128	0.216
ด้านความครบถ้วน (HAC)	0.169	0.108	1.562	0.120
ด้านความต่อเนื่อง (HAI)	0.161	0.121	1.326	0.186
F = 13.281* p = 0.000 Adj R ² = 0.217				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4 พบว่า ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (QSI) ด้านความรู้ความเข้าใจ (HAK) ด้านความถูกต้อง (HAA) ด้านความครบถ้วน (HAC) และด้านความต่อเนื่อง (HAI) ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (QSI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน

สรุปผล

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนและคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร จังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. เกษตรกรที่จัดทำบัญชีครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ 20-40 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน ระดับการศึกษา ปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อปี 100,000 - 300,000 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ประกอบอาชีพ 1-2 คน ไม่มีสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ประกอบอาชีพ สมาชิกในครัวเรือนที่กำลังศึกษา 1 - 2 คน โดยมีการบันทึกบัญชีครัวเรือนไม่ต่อเนื่อง

2. เกษตรกรในจังหวัดมหาสารคามส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก ค้าขาย มีการประกอบอาชีพเสริม รายได้จากการเกษตรต่อปี ต่ำกว่า 100,000 บาท

3. เกษตรกรที่จัดทำบัญชีครัวเรือน มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนโดยรวม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชี เช่น เกษตรกรทราบถึงความจำเป็นของการบันทึกบัญชีครัวเรือน เกษตรกรมีความเข้าใจในวิธีการและขั้นตอนในการบันทึกบัญชี และเกษตรกรมีการจัดทำแบบฟอร์มการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างง่ายเพื่อให้สะดวกต่อการจดบันทึกรายการ ด้านความถูกต้องในการบันทึกบัญชี เช่น เกษตรกรมีการบันทึกบัญชีครัวเรือนเรียงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ตามจำนวนจริง เกษตรกรมีการบันทึกบัญชีครัวเรือนทั้งในด้านรายรับ-รายจ่ายอย่างถูกต้อง เกษตรกรมีการคำนวณการบันทึกบัญชีครัวเรือนอย่างละเอียดและถูกต้อง และเกษตรกรมีการบันทึกแหล่งรายรับ-รายจ่ายอย่างถูกต้อง ด้านความครบถ้วนในการบันทึกบัญชี

เช่น เกษตรกรบันทึกบัญชีตามเหตุการณ์อย่างครบถ้วน เกษตรกรมีการบันทึกรายการอย่างถูกต้องสมบูรณ์ และเกษตรกรมีการสรุปยอดรายรับ - รายจ่ายอย่างครบถ้วน ด้านความต่อเนื่องในการบันทึกบัญชี เช่น เกษตรกรมีการบันทึกบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เกษตรกรสามารถบันทึกบัญชีครัวเรือนได้ทุกวัน โดยถูกต้องสมบูรณ์ และเกษตรกรมีความต่อเนื่องในการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่ทำให้สามารถทราบถึงภาพรวมของรายรับ - รายจ่ายได้

4. เกษตรกรที่จัดทำบัญชีครัวเรือน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ เช่น เกษตรกรสามารถวางแผนเพื่อลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นได้ เกษตรกรมีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและไม่ฟุ่มเฟือย และเกษตรกรมีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ด้านความมีเหตุผล เช่น เกษตรกรสามารถวางแผนการใช้จ่ายภายในครัวเรือนได้ เกษตรกรสามารถวางแผนแนวทางการเพิ่มขึ้นของรายรับได้ ช่วยทำให้ฐานะทางการเงินของเกษตรกรดีขึ้น และช่วยให้เกษตรกรใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล ไม่ฟุ่มเฟือย ด้านการมีภูมิคุ้มกัน เช่น เกษตรกรมีเงินออมเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรสามารถจัดสรรรายได้ - รายจ่ายของครอบครัวในแต่ละเดือนได้อย่างถูกต้อง เกษตรกรสามารถลดปัญหาหนี้สินในครอบครัวได้ และเกษตรกรสามารถนำบันทึกในอดีตมาปรับปรุงการใช้จ่ายในปัจจุบันได้

5. เกษตรกรที่จัดทำบัญชีครัวเรือนที่มีอายุ 20-39 ปี และ 40 - 59 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนโดยรวม มากกว่า เกษตรกรที่จัดทำบัญชีครัวเรือนที่มีอายุ ต่ำกว่า 20 ปี และเกษตรกรที่จัดทำบัญชีครัวเรือนที่มีอายุ 20 - 39 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนโดยรวม มากกว่า เกษตรกรที่จัดทำบัญชีครัวเรือนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

6. พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า จากตารางที่ 1 ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันหรือเกิดเป็น Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF ปรากฏว่าค่า VIF ของตัวแปรอิสระประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน

มีค่าตั้งแต่ 2.817–3.669 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ขึ้นได้ (Hair et al., 2006).

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.709 – 0.793 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม (QSTT) ได้ดังนี้

ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความเข้าใจ (HAK) และด้านความครบถ้วน (HAC) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ (QSM) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 สำหรับประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความถูกต้อง และด้านความต่อเนื่อง ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ (QSM) เมื่อนำการบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความเข้าใจ (HAK) และด้านความครบถ้วน (HAC) ไปสร้างสมการพยากรณ์ของคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ (QSM) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ($Adj R^2$) เท่ากับ 0.229 (ตารางที่ 1) โดยได้สมการดังนี้

$$QSM = 2.010 + 0.352HAK + 0.274HAC$$

ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความเข้าใจ (HAK) ด้านความถูกต้อง (HAA) ด้านความครบถ้วน (HAC) และด้านความต่อเนื่อง (HAD) ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล (QSR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน

ประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือน ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (QSI) ด้านความรู้ความเข้าใจ (HAK) ด้านความรู้ความถูกต้อง (HAA) ด้านความครบถ้วน (HAC) และด้าน

ความต่อเนื่อง (HAI) ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (QSI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. เกษตรกรที่จัดทำบัญชีครัวเรือน มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบันทึกบัญชีครัวเรือนโดยรวม ด้านความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชี ด้านความถูกต้องในการบันทึกบัญชี ด้านความครบถ้วนในการบันทึกบัญชี และด้านความต่อเนื่องในการบันทึกบัญชี อยู่ในระดับมากระหว่างปานกลางถึงดี เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันเกษตรกรล้วนแล้วแต่นำประโยชน์จากการบันทึกบัญชีครัวเรือนมาใช้ และให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อเรียนรู้การบริหารหรือการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เกษตรกรจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในด้านต่างๆ ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชี ด้านความครบถ้วนในการบันทึกบัญชี และด้านความต่อเนื่องในการบันทึกบัญชี เพื่อที่จะนำความรู้ที่ไปวางแผน และใช้เป็นแนวทางในการบริหารรายรับ-รายจ่ายของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณไชยอำพร และ สนิท สมัครการ (2534) พบว่า เกษตรกรมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการทำบัญชีครัวเรือนมีความจำเป็น เพราะทำให้มีเงินออมมากขึ้น เมื่อรู้จักบันทึกรายรับรายจ่ายต่างๆ ก็จะทำให้ทราบถึงสถานะการเงินของครอบครัวว่ามีความสมดุลกันหรือไม่และเมื่อมีรายได้น้อยแต่รายจ่ายน้อยก็จะทำให้เหลือเงินอีกส่วนหนึ่งที่จะเก็บไว้เป็นเงินออมของครัวเรือนต่อไป ทำให้วางแผนชำระหนี้ ธ.ก.ส. ได้ตรงตามเวลาที่กำหนดเมื่อถึงวาระที่จะต้องชำระหนี้ก็สามารถที่จะมีเงินที่จะนำไปชำระได้ครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด เพราะได้แบ่งเงินส่วนหนึ่งเก็บออมไว้แล้ว ทำให้ทราบรายละเอียดรายได้รายจ่ายของครอบครัวในแต่ละเดือน การบันทึกการขายการต่างๆ

ลงในสมุดบัญชีครัวเรือน ทำให้เกษตรกรสามารถที่จะรับรู้ฐานะทางการเงินของครอบครัวในแต่ละเดือนว่ารายได้กับรายจ่ายสมดุลกันหรือไม่ อีกทั้งยังทำให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพราะมีการใช้จ่ายอย่างพอตัวทำให้ไม่ต้องไปกู้หนี้ยืมสินจากแหล่งต่างๆ มาช่วยครัวเรือน และยังเห็นว่าการทำบัญชีครัวเรือนทำให้มีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและไม่ฟุ่มเฟือย รู้จักตัดทอนรายจ่ายต่างๆ ที่ไม่จำเป็นและเป็นสิ่งของฟุ่มเฟือยออกไปได้ (กรมการปกครอง, 2541)

2. เกษตรกรที่จัดทำบัญชีครัวเรือน มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับคุณภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกัน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้จ่าย หรือการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ เพื่อรับมือกับสภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย อาหาร ของใช้ต่างๆ ก็มีราคาที่ปรับสูงขึ้นตามสภาวะเศรษฐกิจ จึงมีการจัดบันทึกรายรับ – รายจ่าย วางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ หรือการจัดสรรรายรับ – รายจ่ายได้อย่างถูกต้อง ที่จะสามารถช่วยให้เกษตรกร

ไม่ต้องสร้างหนี้สิน เป็นการสร้างความมั่นคงทางการเงินภายในครอบครัวของเกษตรกร อีกทั้งสามารถช่วยให้ฐานะทางการเงินของเกษตรกรดีขึ้นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hongsranagon, (2009) และ ทรงชัยดิยานนท์, (2542) พบว่า ผู้ที่มีการใช้จ่ายใช้สอยที่เป็นไปตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะมีค่าคะแนนคุณภาพชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ดีกว่าผู้ที่มีการใช้จ่ายใช้สอยที่ไม่เป็นไปตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สูง และมีการใช้จ่ายใช้สอยที่เป็นไปตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะเป็นผู้ที่มีการออมที่ดีกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้ในเรื่องการปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีการใช้จ่ายใช้สอยที่ไม่เป็นไปตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น คนเหล่านี้จึงน่าจะมีคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ดีกว่าผู้ที่ไม่มีการออม

(สุภาพรณ โครตจรัส, 2527; ประสงค์ เต็มชวาลา, 2529; ชัยวัฒน์ ปัญจพงศ์, 2523; จริญญา จันทลักษณ์, 2549)

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2541). *เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง: แนวความคิดและยุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2544). *จปฐ.2 แบบประมวลผลและเทียบเป้าหมาย ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือน รายนามบ้าน ประจำปี 2544*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- จรัญ จันทลักษณ์. (2549). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขมวลชน และการเกษตรที่ยั่งยืน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- ชัยวัฒน์ ปัญจพงศ์. (2523). การปรับปรุงคุณภาพชีวิต: นวัตกรรมทางประชากรศึกษาจริงหรือ. *วารสารประชากรศึกษา*, 7(28), 7-12.
- ทรงชัย ตียนานท์. (2542). *การศึกษาทัศนะเกษตรกรในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, รัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิคม มูลิกะคามะ. (2542). *ทฤษฎีใหม่ในหลวง: ชีวิตพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน.
- นิพนธ์ คันธเสวี. (2525). *คุณภาพชีวิตสำหรับสังคมไทย. เอกสารประกอบการสัมมนาระดับชาติ เรื่องภาวะสังคมไทย ณ โรงแรมสยามเมเจอร์ รีสอร์ท พัทยา 19-21 เมษายน 2527*. ชลบุรี.
- บัณฑูร อ่อนคำ. (2542). *รับวิกฤติโลก ปี 2000 เศรษฐกิจยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ประเวศ วะสี. (2542). *เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ประสงค์เต็มขวลา. (2529). *ความจำเป็นพื้นฐานกับการพัฒนาชนบทไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- พระมหาสิทธิพงศ์ สิทธิเมธี (สุดใจ). (2543). การประเมินผลทางเศรษฐกิจและสังคมในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร ตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, เศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกริก.
- มะเต๋อ เสมอ. (2532). *คุณภาพชีวิต: ชีวิตที่มีคุณภาพ*. 8 หน้า 5-6.
- รัฐนันท์ พงศ์วิวิทย์ธร และนิศรา จันทรเจริญสุข. (2556). การจัดทำบัญชีครัวเรือนแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. *FEU Academic Review*. 7(1), 23-36.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). *ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2531). *เครื่องชี้ภาวะสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- สุกัญญา พงษ์สิน. (2554). การศึกษาการดำเนินงานของธุรกิจวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดลพบุรี และจังหวัดอ่างทอง. *วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์*. 6(1), 61-68.
- สุพรรณิ ไชยอำพร และสนธิ สมักรการ. (2534). *รายงานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของคนไทยเปรียบเทียบระหว่างเมืองกับชนบท*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยสถาบันพัฒนาบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.
- สุภาพรรณ โคตรจรัส. (2527). *สุขภาพจิตกับการดำรงชีวิต เล่มที่ 1*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเกียรติ์ เสถียรไทย. (2542). *ทฤษฎีใหม่ในหลวง: ชีวิตที่พอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน.
- อภิชัย พันธเสน. (2549). *สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- Bridgman, B., Dugan, A., Lal, M., Osborne, M., & Villones, S. (2012). Accounting for household production in the national account, 1965-2010, *Survey of current business*, 23-36.

- Chenhall, R. H., & Langfield-Smith, K. (1998). Adoption and Benefits of Management Accounting Practices: An Australian Study, *Management Accounting Research*, 9, 1–10.
- Demski, J. S., & Feltham, G. (1976). Cost determination: a conceptual approach. Iowa State University Press, Ames. *FAP Nesletter*, 9, 14-15.
- Glaser, B. & Strauss, A. (1976). *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. New York: Aldine De Gruyter.
- Hair, J. F. Jr. Black, W. C., Babin, B. J. Anderson, R. E. & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate Data Analysis* (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Hongsranagon, P., (2009). An application of sufficiency economy in the health sector in Thailand, OECF World Forum Busan Korea 2009.
- Jongudomkarn, D., & Camfield, L. (2006). Exploring the quality of life of people in north eastern and southern Thailand. *Social Indicators Research*. 78, 489-529.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory*. New York: McGraw-Hill.
- Rowe, C. B., J. G. Shields, M. D. (2008). Effects of organizational process change on responsibility accounting and manager's revelations of private knowledge in accounting. *Organizations ans Society*, 33, 164-198.
- Wall, F., & Greling, D. (2011). Accounting information for managerial decision-making in shareholder management versus stakeholder management. *Rev Manage Sci*, 5, 91-135.